

جهانی شدن و نقش‌های دولت جمهوری اسلامی ایران

حسن آبنیکی

عضو هیئت علمی گروه علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی

و پژوهشگر گروه پژوهشی - مرم سیاسی جهاد دانشگاهی

خسرو تباد

عضو هیئت علمی گروه پژوهشی علوم سیاسی - آزاد دانشگاهی

پژوهشگاه

علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

اسفند ۱۳۹۶

سرشناسه	: آبینکی، حسن
عنوان و نام پدیدآور	: جهانی شدن و چالش های دولت جمهوری اسلامی / حسن آبینکی، خسرو قبادی
مشخصات نشر: تهران	: تهران: جهاد دانشگاهی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۶ ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۷۲-۳۶-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: جهانی شدن -- ایران
موضوع	: Globalization -- Iran
موضوع	: جهانی شدن
موضوع	: Globalization
موضوع	: جهانی شدن -- ایران -- جنبه های سیاسی
موضوع	: Globalization -- Iran -- Political aspects
موضوع	: فرهنگ و جهانی شدن -- ایران
موضوع	: Culture and globalization -- Iran
شناسه افزوده	: قبادی، خسرو، ۱۳۴۲ -
زوده	: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی
شناسه افزوده	: Institute of Humanities and Social Studies
رده بند: تنگه	: JZ۱۳۱۸/۲ج۹ ۱۳۹۶
ردیفی در	: ۳۲۷
شماره پیشانی	: ۴۹۷۰۵۳۶

کتابشناسی حسن و چالش های دولت جمهوری اسلامی

حسن آبینکی، خسرو قبادی
ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی

ویراستار ادبی و فنی: مهدی سعیدی

صفحه آرا: نورگس جلاتیان زاهدی

چاپ اول: اردیبهشت ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۰،۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر محفوظ است

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی
نشانی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان دانشگاه،

خیابان شهید وحید نظری، شماره ۴۷

تلفن: ۲ - ۶۶۴۹۷۵۶۱ - ۵ - ۶۶۵۱۵۹۳

دورنگار: ۶۶۴۹۲۱۲۹

E-mail: info@ihss.ac.ir

www.ihss.ac.ir

فهرست مطالب

کلیات.....	۹
مقدمه.....	۱۳
فصل اول: منشا چالش‌های یک دولت.....	۲۱
۱- منشا ساختار.....	۲۹
۲- منشا محیطی.....	۳۵
فصل دوم: چالش‌ها - معارف به مشروعیت در دولت جمهوری اسلامی ایران- ۴۷	
۱- چیستی مشروعیت.....	۴۹
۲- مشروعیت از منظر ماکس وبر.....	۵۳
۳- چالش‌های معطوف به مشروعیت در جمهوری اسلامی ایران.....	۶۲
الف) چالش‌های ذهنی - ایده‌ای.....	۶۴
- تفاسیر رقیب و مخالف نظریه ولایت فقیه.....	۶۵
- تفاسیر تاریخی.....	۷۸
- هنجارهای سنتی - مدرن.....	۸۲
- از خود بیگانگی سیاسی.....	۸۶
ب) چالش‌های عینی - واقعی.....	۸۹
- شکاف نخبگان.....	۸۹
- رضایت اجتماعی - سیاسی.....	۹۰
فصل سوم: چالش‌های معطوف به کارآمدی دولت جمهوری اسلامی ایران- ۹۷	
۱- تعریف کارآمدی.....	۹۹
۲- رویکرد نهادگرایی.....	۱۰۲
۳- کارآمدی در رویکرد نهادگرایی.....	۱۰۸
الف) کارآمدی و چالش فرهنگی - هویتی در دولت جمهوری اسلامی ایران.....	۱۱۶
- چیستی هویت.....	۱۱۶

- ۱۱۸ سطوح هویت
- ۱۲۳ - بسترهای نهادی فرهنگی و هویتی در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۲۷ - کارآمدی و چالش‌های فرهنگی - هویتی در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۲۸ سطح داخلی (چالش هویتی)
- ۱۳۴ سطح خارجی
- ۱۳۷ (ب) کارآمدی و چالش مشارکت سیاسی در دولت جمهوری اسلامی ایران
- ۱۳۷ - مشارکت سیاسی: تعریف و سطوح
- ۱۳۹ - بسترهای نهادی مشارکت سیاسی در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۴۲ - چالش‌های مشارکت سیاسی در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۴۴ نهادینه‌سازی
- ۱۴۶ ترجمات: پندگ
- ۱۴۹ ذهنیت نخبگان
- ۱۵۱ جنبش‌های سیاسی جدید
- ۱۵۴ (ب) کارآمدی و چالش توزیع در دولت جمهوری اسلامی ایران
- ۱۵۶ - بسترهای نهادی توزیع: جمهوری اسلامی ایران
- ۱۶۱ - کارآمدی و چالش‌های توزیع: جمهوری اسلامی ایران
- ۱۶۲ سطح داخلی
- ۱۶۳ منابع مادی / طبیعی
- ۱۶۹ منابع ارزشی / انسانی
- ۱۷۷ سطح خارجی
- ۱۷۹ (ت) کارآمدی و چالش نفوذ در دولت جمهوری اسلامی ایران
- ۱۸۲ - بسترهای نهادی نفوذ در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۸۵ - کارآمدی و چالش‌های نفوذ در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۸۸ استخراج رفتار انطباقی
- ۱۸۸ پیکربندی‌های فرهنگی
- ۱۹۰ مرکزگرایی
- ۱۹۷ فصل چهارم: چالش‌ها و جهانی شدن
- ۲۰۵ ۱- جهانی شدن و چالش مشروعیت

۲۱۳	۲- جهانی شدن و چالش فرهنگی - هویتی
۲۱۹	۳- جهانی شدن و چالش مشارکت سیاسی
۲۲۷	۴- جهانی شدن و چالش توزیع
۲۳۳	۵- جهانی شدن و چالش نفوذ
۲۴۱	نتیجه گیری: (راهکارها و پیشنهادها)
۲۵۰	چالش مشروعیت
۲۵۱	چالش فرهنگی - هویتی
۲۵۴	چالش مشارکت سیاسی
۲۵۵	چالش توزیع
۲۵۷	چالش نفوذ
۲۶۰	منابع

سخن پژوهشگاه

دولت‌ها در مسیر رسیدن به اهداف خود با چالش‌های محیطی مختلفی روبه‌رو می‌شوند. این چالش‌ها خواه برخاسته از محیط بیرونی (نظام بین‌الملل و تحولات منطقه‌ای) و خواه برخاسته از محیط داخلی خود کشورها با یکدیگر در ارتباط هستند و بر هم اثر می‌گذارند. این تأثیر با هنگامی که محیط بین‌المللی با تحولات عمیق و گسترده‌ای روبه‌رو می‌شود، بیشتر سزاید. سزاید بود. جهانی‌شدن در سه دهه اخیر یکی از مصادیق این اثرگذاری‌ها است. تأثیرات جهانی‌شدن که خود در اثر انقلاب ارتباطی پدید آمده و گسترش یافته است، بر تمام چالش‌های نهفته در محیط داخلی را نیز فعال می‌کند. از این‌رو چالش‌های دولت‌ها در این مسیر شایسته بررسی‌های پژوهشی است. برای دولت جمهوری اسلامی ایران که یک دولت مذهبی، انقلابی و دارای مسائل خاص منطقه‌ای و اقتصادی است، بررسی این چالش‌ها اهمیت دوچندان دارد. به همین دلیل گروه علوم سیاسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاددانشگاهی در برنامه تحقیقاتی خود یکی از طرح‌های تحقیقاتی را به این موضوع مهم اختصاص داده است. حاصل این کار پژوهشی هرچون به صورت کتاب حاضر در معرض مطالعه و ارزیابی محققان، دانش‌پژوهان و عموم علاقه‌مندان به موضوع قرار می‌گیرد.

در این کتاب منشأ چالش‌های یک دولت ساختاری و محیطی فرض گردیده و با بررسی متغیرهای مربوط به هر یک از آنها مجموع چالش‌های دولت در دو حوزه مشروعیت و کارآمدی ساماندهی شده‌اند. در چالش‌های معطوف به مشروعیت

درباره دو دسته چالش‌های ذهنی- ایده‌ای و عینی- واقعی به تفصیل بحث شده است. در چالش‌های معطوف به کارآمدی نیز چالش‌های هویتی، مشارکت سیاسی، توزیع و نفوذ در فضای جهانی‌شدن به‌طور مبسوط بررسی و تحلیل شده‌اند. در پایان نیز برای برون‌رفت از هر یک از چالش‌های مذکور به‌طور جداگانه راهکارهایی نیز عرضه شده است. نیاز به یادآوری است که در این مطالعه، جهانی‌شدن بار معنایی مثبت نداشته بلکه با توجه به چالش‌های مختلف واجد بسترهای متفاوتی از فرصت یا تهدید برای جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

جا دارد از اهتمام اعضای محترم گروه پژوهشی علوم سیاسی و مؤلفان محترم اثر چاپ اول، دکتر حسن آب‌نیکی و خسرو قبادی نیز سپاس ویژه داشته باشیم. در کتاب حاضر، مدیران و کارکنان محترم اداره انتشارات و ترویج یافته‌های پژوهشی برای چاپ و انتشار آثار پژوهشی مت‌مل زحمات فراوانی می‌شوند که شایسته است با ذکر نام از آقای ابوالفضل موسویان، مدیر محترم این اداره و آقای رضا صدیقی‌ممان کارشناس و سایر همکاران از جمله آقای مهدی سعیدی ویراستار و خانم نرگس جلائیان زاهدی صفحه‌آرا سپاسگزاریم. از خداوند متعال دوام توفیق پژوهشگاه را در انجام رسالت علمی خود و سرافرازی همه همکاران پژوهشی و پشتیبانی را در این مسیر خواهانیم. بی‌تردید اقبال و نقد علمی آثار منتشر شده در پژوهشگاه ما را در انجام رسالت‌های خود یاری خواهد کرد.

پژوهشگاه

علوم انسانی، مطالعات اجتماعی

پائیز ۱۳۹۶